

Utajené aktivity nacistů

**Podzemní továrny, zbraně
a ukryté cennosti na našem území**

Jan Antonín Novák

OBSAH

01. Místo úvodu: mimořádný zájem Říše	7
02. Mračna se stahují	20
03. Do hlubin minulosti pod hákovým křížem	50
04. Krotitelé duchů	99
05. Válka s kosmickým ledem	116
06. Létaující talíře s hákovým křížem	139
07. Atomová bomba pro Hitlera	164
08. Tajné laboratoře	197
09. Útěk do temnoty	233
10. Nálety	268
11. Za tajemstvím nacistických pokladů	284
12. Nástupci, kteří se nedočkali	315
Chronologie	336
Malý slovník	342
Literatura	351

01.

Místo úvodu: mimořádný zájem Říše

Motto:

Historie je mnohem víc než historie.

**Jacques Chardonne, francouzský spisovatel
(1884–1968)**

Je 23. duben 1945 a Hitlerově třetí říši odpočítávají armády Spojenců poslední chvíle existence. Samotnému Vůdci už zbývá do konce života jen týden a on to jistě tuší. Ještě nedávno nejmocnější muž Evropy a vládce nad životy a smrtí miliónů teď s hrstkou nejvěrnějších sedí zalezlý pod osimetrovou vrstvou země a čtyřmi metry železobetonu ve svém berlínském bunkru a zoufale se snaží oddálit konec. Už jen pomocí telefonu velí neexistujícím armádám a bojeschopné jednotky by se mu moc hodily.

Jednu takovou pořád ještě má – a přesto ji nikdy nepoužije.

Skupina armád, které velí polní maršál Ferdinand Schörner přezdívaný „krvavý“, tou dobou nečinně leží v Čechách. Jde o nezanedbatelnou sílu 900 tisíc mužů s 2 400 tanky, 9 400 děly a minomety. Nechybí mu ani letecká flotila s tryskovými Me 262, které svými výkony překonávají všechno, co proti nim ve vzduchu mohou Spojenci postavit. Válku s tím sice už vyhrát nejde, protože přesila a ekonomická kapacita nepřítele je moc velká, ale něco by se podniknout určitě dalo. I kdyby to měl být třeba jen poslední sebevražedný výpad o pár týdnů oddalující konec říše, která měla trvat tisíc let. Konec konců, boj do posledního dechu byl Hitlerovým oblíbeným heslem a Schörner běžně nechával popravovat své vojáky i za mnohem menší přechyny, než je vyhybání se boji. Přesto teď jen nečinně čeká.

Znamená to, že na sílu, která při agonii říše odpočívala v Čechách, Hitler zapomněl?

Určitě ne. A nejen proto, že jen krátce předtím povýšil jejího velitele Ferdinanda Schörnera na polního maršála. Před svou sebevraždou, ke které došlo o pár dní později, z něj dokonce v závěti udělal vrchního velitele všech německých armád. Povýšil jej tedy do funkce, kterou za svého života zastával jen on sám – a přitom ho i s jeho armádami ponechal v Čechách.

Proč?

Onoho 23. dubna 1945 Hitler také rozhodl, že „Berlín a Praha jsou dvojicí nedotknutelných měst říše“. Berlín by se dal pochopit: je to hlavní město, centrum moci, symbol – a konec konců se tam nachází i on sám a do Valhaly na setkání s předky se mu nejspíš moc nechce. Ale česká Praha?

Podivní dědicové Říma

Prostor Čech a Moravy měl pro nacisty mimořádný význam. Zajímal je dokonce možná ještě víc než některé odjakživa německé části Velkoněmecké říše, a to hned z několika důvodů. Přitahoval je historicky, geopoliticky i ryze prakticky.

Historie zajímá všechny totalitní režimy – samozřejmě ne ta akademická, hledající pravdu, přístupná diskusím odborníků a novým poznatkům, ale řádně ideologicky upravená tak, aby se hodila do zglajšaltovaných čítanek a k vymývání mozků. Takovou „historii“ pak lze nejen působit na emoce jednodušších jedinců, kteří si říkají vlastenci, ale také zdůvodnit zločiny totalitního státu, od omezování svobody „v zájmu celku“ až po přepadání jiných zemí nebo dokonce genocidu.

Na historický aspekt nacistického zájmu o Čechy a Moravu nepřímě ukazovalo označení „třetí říše“ často používané pro Hitlerův stát. Naznačovalo, že předtím tu už nějaké dvě říše byly a že ta současná se považuje za jejich pokračování. Jenže tyhle říše se územně nekryly s hranicemi Německa první poloviny 20. století. A do té, která nejdřív velkoněmeckým nacionalistům a nakonec i nacistům imponovala nejvíc – tedy do Svaté říše římské –, naopak patřily země Koruny české. Z čehož mělo tak nějak logicky vyplynout, že je to území, které historicky patří i k Hitlerově Velkoněmecké říši.

To je mimochodem nejspíš i jeden z hlavních důvodů, proč odtud nacisté neodvezli české korunovační klenoty, přestože k nim měli přístup a jinde cennosti kradli jak straky. Z jejich pohledu byl Karel IV. Germán, který si vybral Prahu jako sídelní město Svaté říše římské, již se také často říkalo Svatá říše římská národa německého. Proč by se tedy měly korunovační klenoty odebrat do Velkoněmecké říše, když ta je i v Čechách a teď se sem vlastně jen vrátila...?

Připadá vám to divné?

Takže zpět na začátek. Antická římská říše sice germánská nebyla, i když v závěrečných fázích její existence tu Germáni hráli nezanedbatelnou roli, ale na tehdejší evropské poměry to byl obrovský státní útvar, který fascinoval všechny ambicióznější vládce pozdější doby. Některé dokonce natolik, že se na něj snažili navázat. Nejúspěšnější v tom byl Karel Veliký (748–814) a po něm Ota I. Veliký (912–973).

Karel Veliký byl původně saským a východofranským králem, kterému se dařilo sjednocovat další německé i neněmecké země, až stál na počátku státního útvaru, jemuž se nejdříve říkalo jen Říše římská. Její součástí jako říšské léno byly přibližně od roku 1000 i země Koruny české.

Označení Říše římská bylo trochu matoucí, protože se plete s antickým Římem. Později tedy tento útvar nazývali Svatou říší římskou (*Sacrum Imperium Romanum*) a nakonec od 15. století Svatou říší římskou národa německého (*Sacrum Romanum Imperium Nationis Germanicae*). Z hlediska historického zájmu nacistů o země Koruny české je důležité, že hned několik císařů Svaté říše římské národa německého bylo současně i českými králi a sídlili v Praze.

Tohle tedy byla první říše, která během vzepětí německého nacionalismu v 18. a 19. vzrušovala velkogermánské tatíky posedlé nebezpečnou myšlenkou, že jejich Deutschland je „über alles“, tedy nade vše. V zájmu spravedlnosti ovšem dodejme, že stejným třeštěním tehdy byly postižené skoro všechny evropské národy, slovanské nevyjímaje. O Čechách ani nemluvě.

Druhá germánská říše vznikla sjednocením všech německých států a státeků po pruském vítězství nad Francií roku 1871 – a nemusí nás tedy zajímat, protože se našeho území bezprostředně netýkala. Vraťme se tedy ještě na chvíli k té první.

Svatá říše římská neměla oficiální hlavní město, protože císař cestoval po hradech své vysoké šlechty a vyjídal je se svým dvorem střídavě, aby to žád-

nému nepřišlo líto. První výjimkou byl jeden z jejích nejúspěšnějších císařů, český král Karel IV., který jednoznačně sídlil v Praze. Mimořádný význam města na Vltavě ještě podtrhl stavbou několika velkých chrámů a vybudováním Nova Civitas, tedy Nového města. Z Prahy se tak stalo jedno z největších měst tehdejší Evropy. Důvodů k tomu měl víc (podrobně je rozebírám v knize *Karel IV., mystik a čaroděj*, kterou roku 2016 vydalo nakladatelství Alpress), ale jeden z hlavních spočíval v tom, že země Koruny české byly v rámci říše zdaleka největší politickou jednotkou říše pod jedním panovníkem. Zbytek tvořila pestrá směs knížectví, vévodství, hrabství, svobodných měst, arcibiskupství a dalších malých celků, z nichž žádný se významem, bohatstvím a mocí českému království ani zdaleka nepřibližoval.

Ve středověku nehrála národnost velkou roli; státní příslušnost nedefinoval jazyk, ale území, jehož „majitelem“ byl panovník. Jenže s příchodem nacionalismů 18. a 19. století to němečtí „národní buditelé“ začali vidět jinak. Středověké země Koruny české vysoce převyšující kterýkoliv z pidistáteků Svaté říše římské s panovníky, kteří se ženili s německými princeznami tak často, že by se v nich české krve nedořezal, a přitom s početnou německou menšinou – to pro ně nebyla země, kde vedle Čechů, Němců a Židů celkem v pohodě žili také Italové, Francouzi a další národnosti, někdy i docela exotické. V očích germánských nacionalistů se z tohoto státního útvaru stalo největší a nejbohatší německé království velkolepé německé říše. Pak se z nacionalistů stali nacisté a ten podivný sentimentálně ambivalentní vztah k českému prostoru jim zůstal.

Jenže to je na Hitlerovo prohlášení o Praze jako nedotknutelném městě říše trochu málo. O držení obrovské Schörnerovy armády v Čechách do poslední chvíle ani nemluvě.

Takže co tu máme dál?

Citlivé břicho Říše

Teď tedy ty geopolitické a strategické důvody. Když se podíváte na mapu, je to na první pohled jasné: Čechy a Morava vypadají jako dravá ryba, která se zakusuje do podbřišku hitlerovského Německa. Ve skutečnosti k téhle situaci došlo až po nacistickém anšlusu Rakouska roku 1938 a ohrožovala víc

Československo než nacistický stát, protože československá armáda do té doby s útokem ze strany Rakouska nepočítala a neměla pro takovou situaci připravena žádná účinná opatření. O to větší bylo pokušení Hitlera československý „výběžek“ vyplnit svou mocí. Generál Alfred Jodl, náčelník operačního štábu, to později okomentoval slovy, v nichž obsazení Československa nazval zaokrouhlením území velkého Německa, které vytvořilo podmínky pro „řešení polského problému na základě příznivých strategických předpokladů“.

Ne že by československá „ryba“ Německo skutečně ohrožovala; nepoměr sil byl příliš velký. Ale pokud jste agresivní diktátor, který vládne velkoněmecké říši, pak jako záminka pro přisvojení tohohle území, neboli casus belli, to je docela dobré. Zvlášť když k tomu máte ještě i nacionalistické pseudohistorické pohádky mluvící o tom, že „ryba“ je vlastně odjakživa vaše.

Hitler to měl tím snazší, že v břiše „ryby“ měl odstrkovanou národnostní menšinu, která ještě nedávno za časů Rakousko-Uherska byla většinou, takže z ní není těžké udělat pátou kolonu. Tím spíš, že nová česká většina (která se ovšem stala většinou teprve v malém a slabém státě a ve skutečnosti byla oproti souhrnu ostatních národností ve státě v menšině) se zdejšími Němci nezacházela zrovna nejlépe. Hned na počátku existence Československa došlo k několika masakrům německých civilistů, do pohraničí přišli čeští úředníci, vojáci a financové, často bývalí legionáři, s nimiž nebylo lehké vyjít, takzvaná pozemková reforma (ve skutečnosti první velké vyvlastňování předznamenávající krádeže majetků prováděné po válce prezidentem Benešem a nakonec komunisty) dopadala na velké německé majetky hůř než na české...

Který českoněmecký Hans, Heinz nebo Horst by za takových okolností raději nebyl příslušníkem panské rasy ve Velkoněmecké říši než malým „Němčourem“ šikanovaným úředníky jakéhosi nedávno uměle splácaného Československa? Řadový sudetský Němec ještě nemohl tušit, že ho jeho soukmenovci z Reichu odvedou do války, a pokud náhodou přežije, tak jej vítězové vyženou z domova. A ještě ke všemu do toho roku 1929 přišla světová hospodářská krize...

Německá menšina se tak dala snadno zmanipulovat k protestům i násilnostem a stala se vítanou záminkou pro připojení českého prostoru k Říši – většinou celkem ochotně. Budiž však na tomto místě připomenuto, že vá-

bení velkoněmeckých Sirén nepodlehli všichni sudetští Němci, a přesto byli nakonec s těmi ostatními hozeni do jednoho pytle.

Může ale být geopolitický a národnostní problém důvodem, proč Hitler v takzvaném protektorátu Böhmen und Mähren do poslední chvíle držel nedotčené Schörnerovy armády a postavil Prahu na roveň Berlínu? V jeho zoufalém postavení sotva. A tak nám zbývají už jen důvody praktické.

Oáza klidu uprostřed bouře

V časech Rakousko-Uherska byly české země průmyslově nejrozvinutější částí habsburského mocnářství. I když jeho rozpad zdejšími firmám přivodil nemalé problémy, ty nejvýznamnější podniky se brzy vzpamatovaly a dařilo se jim i za časů první republiky. Týkalo se to zejména zbrojovek, které navíc těžily z toho, že Německu a Rakousku podmínky mírové smlouvy zbrojení a výrobu zbraní silně omezily. Československo se tak v podstatě stalo zbrojnicí Evropy, protože zbraně se tu vyráběly jak pro potřebu vlastní armády, tak ještě víc na export.

Po kapitulaci Československa na konci 30. let (protože jinak se odevzdání státu Hitlerovi bez boje nazvat nedá) tohle všechno padlo nacistům neporušené do klína – od výzbroje čs. armády až po výrobní kapacity zbrojovek. Nechybí úvahy tvrdící, že bez československých zbraní by wehrmacht nemohl na vpád do Francie ani pomyslet. Uvádí se, že předáním československých továren Německu narostl Hitlerův zbrojní průmysl nejméně o 20 procent, že československými zbraněmi bylo vyzbrojeno okolo 45 německých divizí a že při útoku wehrmachtu na Francii byl každý třetí německý tank českého původu. A nejen to: plzeňská Škodovka se stala druhou největší zbrojovkou nacistické říše. Pro Hitlerovy armády byla skutečným pozhnáním: zatímco německé zbrojní továrny navštěvovaly spojenecké bombardéry pravidelně, často a úspěšně, na Škodovku bomby dopadaly teprve až v samém závěru války.

„Německu připadly Škodovy závody, druhý nejvýznamnější arsenál střední Evropy, jehož výroba se v době od srpna 1938 do září 1939 sama o sobě téměř vyrovnala produkci všech britských zbrojovek za totéž období,“ napsal ve svých pamětech Winston Churchill. V Protektorátu Čechy

a Morava přitom zbraně a potřeby pro armádu vyráběla i řada dalších podniků.

Tím ale výhody českomoravského prostoru pro nacisty ještě zdaleka nekončily. Byla tu také kvalifikovaná pracovní síla, která nemusela na frontu, takže kdysi československé továrny teď mohly zásobovat Hitlerovu říši bez jakýchkoliv omezení. A nejen to: na frontu nemuseli ani čeští zemědělci, a tak říši dodávali potraviny.

Zatímco německé fabriky a města bez přestávky devastovaly spojenecké nálety, tady byl většinu času klid. Na rozdíl od první světové války tu fungovalo zásobování. Ani odboje se tu okupanti nemuseli moc bát. Služba v Protektorátu byla pro Němce téměř dovolenou, ostatně právě proto tu byla i četná zařízení pro rehabilitaci a rekreaci německých vojáků.

Ale bylo tu ještě něco jiného: v relativním bezpečí území, které se dnes jmenuje Česká republika a které v očích některých velkoněmeckých ideologů a „rasových expertů“ bylo svým způsobem němečtější než samotné Německo, nacisté vybudovali tajná vývojová pracoviště, testovací zařízení, nadzemní i podzemní továrny, úkryty a objekty, jejichž účel se často dodnes nepodařilo objasnit. Není náhoda, že právě tady měly být koncem války ukryty cennosti nakradené pohlaváry velkoněmecké říše, že Hitlerova válka skončila právě tady – a že právě tady pak někteří nacisté z vrcholu hnědé hierarchie beze stopy zmizeli...